

*Перевалова Л.В.
м. Харків, Україна*

ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНИХ ЛІДЕРІВ

В умовах проведення реформ в сфері економіки, політики, культури, соціальній сфері суспільство потребує компетентних та активних спеціалістів, здатних самостійно приймати рішення, нести відповідальність за їх здійснення, вміючих будувати відносини з іншими людьми, працювати у команді, тобто проявляти лідерські якості. Дослідники проблем лідерства відмічають постійну високу потребу суспільства та окремих суспільних організацій у пошуку та відборі успішних лідерів.

Особливий інтерес на сучасному етапі розвитку суспільства представляє питання розвитку лідерського потенціалу сучасної молоді.

Важливу роль у формуванні лідерських якостей повинно відігравати вища освіта, яка переживає не найкращі часи. Динаміка показників залучення молоді до вищої освіти свідчить про збереження її

доступності для різних верств населення. Однак вища освіта стикається з цілим рядом проблем, які характерні для всього українського суспільства. Найсерйозніші проблеми вищої освіти, на думку студентів, – невизнання дипломів більшості вітчизняних ВНЗ у світі (51%), невідповідність викладання вимогам ринку праці (41%), корумпованість викладацького складу ВНЗ (39%), низький рівень якості освіти в українських ВНЗ порівняно зі світовим рівнем (32%) [1, с.75]. В зв'язку з цим зростає кількість студентів, які бажають одержати освіту за кордоном. За даними загальнонаціонального дослідження «Вища освіта в Україні: громадська думка студентів», проведеного у 2015 році, переважна більшість студентів країни (69%) хотіла б навчатися за кордоном. Найбільше (майже 80%) таких серед студентів, що навчаються за технічним профілем [1, с.78].

Покращити ситуацію з якістю освіти молоді в Україні можливо шляхом впровадження цілісної програми профорієнтації, налагодження партнерства ВНЗ і компаній (це дозволить підвищити рівень практичної підготовки випускників ВНЗ), розвитку дослідницьких напрямів у роботі ВНЗ, включаючи обмін практиками із закордонними колегами (розвиток мобільності), впровадження програм підвищення професійного та особистісного зростання працівників.

Однак не зважаючи на ситуацію, що складається та буде складатися протягом найближчих десяти років, молодь – це майбутнє держави, ті, хто буде складати її економічний потенціал, будувати нову демократичну розвинуту країну. Тому найважливішим завданням держави є виховання такої молоді, яка стане гідними громадянами своєї країни, висококваліфікованими фахівцями з усіх галузей науки, техніки, підніме рейтинг України, зробить її дійсно правовою державою. Очевидно, що адекватність поведінки молоді очікуванням громадянського суспільства буде залежати від рівня її правової культури.

Ще у 2000 році громадська організація «Молодіжна Альтернатива» провела опитування студентської молоді м. Києва. Результати дослідження були не дуже втішні. 45,48 % опитаних вважали, що Україну не можна назвати правовою державою, ще 34,18% респондентам було важко визначитись із відповіддю на це запитання, лише 20,34 % дали позитивну відповідь [1, с.98].

У 2009 році було проведено соціологічне дослідження серед студентів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. У відповідях на питання «Оцініть свій рівень правової культури» 53,1% першокурсників відповіли, що недосконало знають

закони, однак намагаються їх не порушувати; 11,2 % - законів не знають, але ніколи не порушують ніяких моральних чи етичних правил поведінки. Тільки 15,8 % опитаних визнали, що знають закони, ніколи не порушують правових норм, водночас 17,4 % студентів відповіли, що знають закони, але ніколи можуть їх порушувати, якщо впевнені, що це не стане відомо. 1,9 % студентів не знають законів, але їм байдуже, чи порушують вони їх чи ні, оскільки завжди діють у власних інтересах, та 0,6 % - не змогли оцінити свій рівень правової культури [2, с.78-91].

Серед ціннісних пріоритетів сучасної української молоді важливого значення набувають державна незалежність України, демократичний розвиток країни, свобода слова, демократичний контроль рішень влади, національно-культурне відродження, соціальна рівність, участь у релігійному житті, участь у політичному житті [3].

Дефіцит відповідальних лідерів сьогодні вельми відчутний, але це ті люди, які будуть сприяти розвитку суспільства, створювати матеріальні та інтелектуальні багатства. Однак данні свідчать, що молодь у своєї більшості демонструє відсутність відповідальності, небажання працювати, агресію, депресивний стан. Це слідство глобалізації, розвитку інформаційних технологій та їх використання у цілях міжнаціональних корпорацій. Тільки гуманітарна освіта, в тому числі правова, буде сприяти розвитку людини, становленню креативних, відповідальних лідерів, здатних забезпечити прогресивний розвиток суспільства.

Список літератури:

1. Соціологічні дослідження «Молодіжна Альтернатива». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ya.org.ua/old/site_ie/projects/project1/prj1soc.htm
2. Виховання національно свідомого, патріотично зорієнтованого молодого покоління, створення умов для його розвитку як чинник забезпечення національних інтересів України: Аналітично-інформаційні матеріали. - К. : Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2003.
3. Ціннісні орієнтації сучасної української молоді. Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні (за підсумками 2015 року) / Державний ін-т сімейної та молодіжної політики. – К., 2016. – 200 с.